

COR DE BOER

**D**ik driehonderd kievitsteden, waarvan honderd gepreedeerd. Dat was eind vorige week de score in het domein van de vogelwacht Sint Johannesga-Rotsterhaule en omstreken. „En foar 90 prosint troch foksen”, zegt bestuurslid André de Jager. Het is te zien op beelden van de vijftien wildcamera's waarmee nesten worden bewaakt en die vaker naar een volgend broedsel kunnen worden verplaatst dan De Jager lief is.

„It is echt wol slim. Minsken binne sá frustrearre”, ziet voorzitter Frans Kloosterman van de Bond Friese Vogelwachten (BFVW). Hij ging zondag bij Nijelamer op inspectie met de Vogelwacht Wolvega. Die kon de afgelopen twee weken meer dan tachtig kievitsteden wegstrepen. Verloren aan vos en steenmarter.

Dat de vos dit jaar minder te duchten heeft van jagers is vooral in het zuiden van de provincie voelbaar. Met de komst van de avondklok op 23 januari ligt ook de nachtelijke jacht met lichtbakken stil. De Jager: „De ôfrûne flif jier waarden der yn it betide foarjier in pear by wei sketten en letter nochris. Mar dêr ha we de populaasje blykber net safolle skea mei dien dat it lije kin dat we no in kear oerslane.”

De provincie, die eerder ontheffing verleende om van 1 december tot 30 juni kunstlicht in te zetten, heeft via het IPO (Interprovinciaal Overleg) twee pogingen ondernomen om bij het rijk een uitzonderingspositie te bedingen voor 'beheer en schadebestrijding'. „Het antwoord was steeds 'nee'”, zegt woordvoerder Peter van den Meerschaut. Dat er elders wel 's nachts geschoten wordt op wilde zwijnen – die varkenspest zouden kunnen verspreiden – doet extra pijn.

„Foksen geane as stofsúgers oer it lân. As Reintje west hat, is it yn ien kear stil”, schetst voorzitter Siebren Siebenga van de afdeling Friesland van de Jagersvereniging. In andere jaren worden in de provincie negenhonderd vossen gedood. Hoeveel dat er nu minder zijn, kan hij nog niet zeggen. „Mar it giet ek net allinnich om it grutte getal. It wichtichste is dat de foksen dy't tsjin fûgelgebieten oan sitte, oppromme wurde.”

Een provinciale vrijstelling van de Wet natuurbescherming om erkende weidevogelgebieden vos- en steenmartervrij te houden, dat is waarop Siebenga zou willen inzetten. „Soks kin foar gâzen ek. Ik hie hope dat it der al lang lein hie, mar it bliuwt noch by fergaderjen. Dat bedoel ik net badinearjend, want de provinsje wol wier wol meitinke, mar it is al de realiteit.”

Voorzitter Frans Kloosterman van de BFVW bespeurt ook goede wil bij de provincie, maar wacht ook met smart op nadere stappen. „Se moatte har net allinnich troch juridyske regels liede litte. Neffens ús is der wol mear mooglik ast de grinzen opskiest. Ik

De predatiestress loopt al vroeg in het seizoen op onder weidevogel-liefhebbers. De vos kan onbedreigd zijn gang gaan, de steenmarter heeft de hele provincie gekoloniseerd en bunzingen zijn aan de wandel.

ha wier respekt foar alle natuer, mar it lykwicht is fuort. We binne in kultuerlân, dan moast oan behear dwaan as der tefolle predaatoaren binne. It kin net oars.”

Aan de Hylke Bangmawei bij Rotstergaast heeft de vogelwacht van Sint Johannesga-Rotsterhaule een topgebiedje over 3 kilometer afgerasterd met een vierdubbele schrikdraad. „Dat is de ynspanning seker wurdich, oars is it allinnich noch mar 'stevensbegeleiding' wat wy hjir dogge”, zegt De Jager. Binnen de draden liggen veertig kievitsteden. Aan de overkant van de weg lagen er twintig, maar die zijn al verdwenen. Binnen het hek inspecteert De Jager nu even niet. „Ik doar no eins it lân net yn, want dan soe myn geurspoor samar bisten nei nêsten liede kinne.”

Tegen vossen zijn de draden behoorlijk effectief. Marterachtigen glippen er wel onderdoor en tegen vliegende rovers helpen ze ook niet. „Om wat tsjin krieën te dwaan ha we alle beammen der safolle mooglik út helle. Dan moatte se der yn elts gefal foar wurkje.” In het vogelwachtgebied zijn dit jaar vijftien steenmarters gevangen en gedood.

De marterbestrijding is onderdeel van een onderzoekspilot in 29 weidevogelgebieden, waarbij ook nesten worden bewaakt met 170 camera's. Stelregel in de bijbehorende ontheffing is dat eerst moet worden gepoogd steenmarters te weren of te verplaatsen. De praktijk is dat er dit jaar in veertien gebieden 119 stuks zijn gedood, meldde de provincie vorige week. Vorig jaar verdwenen 90 stuks van het toneel.

Meer nog dan de vos is de steenmarter een provinciebreed probleem, zegt Siebren Siebenga: „It is in prachtheest, mar ek in 'gesel' foar de greidfûgels. We sitte der ûnder. Noait tocht dat dat sa tanimme soe.”

Dat onderschrijft boswachter Simon de Winter, die voor Natuurmonumenten beheerder is van de bekende vogelreservaten Skrok en Skrins nabij Wommels. „De foks is hjir net sa'n issue, mar de stienmurd is oeral. Elts territoarium, eltse kante meter is beset.



# Predatiefrustratie

„Foksen geane as stofsúgers oer it lân”, zegt Siebren Siebenga van de Jagersvereniging. FOTO SHUTTERSTOCK

Der hoecht mar ergens in geboutsje te stean en se rêde har.”

Ook in Skrok en Skrins zijn steenmarters weggevangen, al wist een exemplaar in Skrins de vallen te ontlopen. De Winter: „Dy makket no aardich skea. We hiene yn dy hoeke seis kamera's by nêsten stean. Dy binne allegear ferlern gongen.”

Nieuw in Skrok en Skrins is dat hier dit jaar ook bunzingen zijn gevangen. Die hadden vorig jaar een behoorlijk aandeel in de predatie. Vier bunzingen zijn nu voorzien van gps-zenders. Eentje mocht blijven om ter plaatse te worden gevolgd. Drie andere zijn verhuisd naar het Gaasterlandse Lycklamabos, om te zien of ze daar zouden settelen. Dat blijkt niet het geval te zijn. De Winter: „Se bliuwe net yn de bosk sitten, dat is wol dúdlik. Se binne flink oan de 'wandel' gongen, al is it te betiid om dêr al konklúzjes út te lûken.”



André de Jager van de Vogelwacht Sint Johannesga-Rotsterhaule en omstreken. FOTO SIMON BLEEKER

## Kattelûk op slot

De huiskat is een predator waaraan weinig natuurlijks is. Een trits organisaties, onder aanvoering van de BFVW, roept ook dit jaar katteneigenaren weer op hun huisdieren in het broedseljaar 's nachts binnen te houden onder het motto 'Kuikens in het land, poes in de mand'. Bij een onderzoek in Groningen bleek eerder dat daar zeker 30 procent van de kuikens op het conto komt van huis- en boerderijkatten. De eigenaren kunnen vlot een aandeel leveren in het tegengaan van predatie, zegt initiatiefnemer Age de Jong: „Nachts it kattelûk op slot en buorkerijkatten wat molke en brokken jaan en de skuorredoar ticht. Dêrmei rêde wy in soad greidfûgelpykjies.”